

On és la 'Catalogne'?

Montaigne parla als *Essais* de Catalunya per referir-se a l'anècdota de la dona que es queixa a la reina d'Aragó perquè el seu marit és massa fogós. L'index de la nova edició dels *Essais* de la Bibliothèque de la Pléiade, elaborat per Michel Magnien i Catherine Magnien-Simonin, indica que el mot "Catalogne" es troba a la pàgina 877; però no hi es, és a la 897.

Del dia a la nit

Andreu Gomila diu a la solapa del llibre *Diari de Buenos Aires*, publicat per Moll, que ha "publicat un llibre, *Un dia a l'infern dels que són* (La Magrana 2001), que va obtenir el premi Amadeu Oller 2001 i, posteriorment, el premi Memorial Anna Dodas 2003 a la millor obra prima del bienni". Però a la contracoberta llegim: "Sis anys després del seu debut amb *Una nit a l'infern dels que són*, Andreu Gomila confirma..."

Nova puntuació

Maquiavel separa amb punts i comes la relació dels errors del rei Lluís de França. La Universitat Pompeu Fabra proposa un nou sistema de puntuació. *El príncep* de la "Biblioteca Pompeu Fabra", resultat de l'esforç conjunt d'una traductora, Carme Arenas, d'una coordinadora lingüística, Meritxell Anton, i d'un director filòleg, Lluís Maria Todó, adopta a mitges el sistema Maquiavel i a mitges el sistema, de comes, utilitzat pel primer traductor al català, Jordi Moners. Així, comencen fent servir el punt i coma i, a l'error següent, es passen al sistema de les comes.

Inexplicable

En l'article "enigma", el DIEC2 fa una gran aportació al Fabra i al DIEC1. N'ha enriquit la primera accepció, "dita obscura i inexplicable", amb aquest exemple: "Va resoldre l'enigma que li havien proposat". Inexplicable, llevat que ho expliqui la incompetència dels lingüistes del IEC.

Noves aportacions a l'exili republicà i als èxodes polítics al llarg de la història d'Espanya

Feta a fons, amb voluntat exhaustiva, una història de conjunt seria massa extensa: abastaria molts i molts volums. I una síntesi és prematura i seria coixa, atès que encara queda molt per estudiar, tot i que ja en comença a aparèixer alguna (*La Espana del exilio*, de Joan B. Vilar), i ja no diguem si s'expliqués amb detall cada drama personal. La crònica dels exilis espanyols, i especialment el motivat per la guerra del 36-39, comença ara a ser reportada i analitzada amb fonts documentals i alguns llibres ja recullen el fruit d'aquests estudis.

Noves aportacions sobre l'exili català del 1936-1939, coordinat per Enric Pujol, ha

L'exili republicà, ara començant a estudiar a fons, no ha estat l'únic de la història espanyola.

estat publicat pel Cercle d'Estudis Històrics i Socials de la Diputació de Girona. El volum s'obre amb l'article de Robèn-Doll-Petit "L'exili oblidat dels 'Catalans de Gènova' l'any 1936". En l'article, a banda de definir els trets més rellevants d'aquell episodi, reivindica la importància de l'exili de 1936 i reflexiona sobre els motius pels quals s'ha tendit a oblidar aquest èxode. Els estudiosos restants parlen dels orígens socials i polítics de l'exili català del 39; la recepció dels refugiats republicans a Catalunya Nord; els exilis anarquista i comunista; la repressió de les autoritats franquistes contra els exiliats republicans; l'evolució sobre la qüestió nacional i la peripècia americana dels intel·lectuals. El recull compta finalment amb una semblança del president Josep Iria. El centre gironí ja havia publicat fa quatre anys una primera panoràmica globalitzadora, *L'exili català del 1936-1939. Un balanç*, volum coordinat també per Enric Pujol.

L'exili literari republicà, editat a cura de Manuel Fuentes i Paco Tovar, ha estat publicat per la Universitat Rovira i Virgili. Com indica el títol, és dedicat als intel·lectuals que van anar-se'n el 39 i a la repercussió que va tenir aquest fet en la seva obra. Els articles neixen d'un congrés celebrat conjuntament entre la Rovira i Virgili i la Universitat de Lleida. Hi podem trobar un treball dedicat als intel·lectuals catalans a Tolosa el 1939, i un altre a Josep Carner, al costat d'anàlisis de textos, en concret un sobre el mite de la revolució mexicana en la novel·la catalana de l'exili.

El més nou és el volum *Exilios. Los éxodos políticos en la historia de Espana. Siglos XV-XX*, coordinat per Jordi Canal. L'interès del llibre, publicat per l'editorial Sílex, és que hi participen especialistes en tots els exilis de la història d'Espanya, a partir dels dels jueus i els moriscs, passant pels austriacistes, jesuïtes, afrancesats i liberals, carlins, monàrquics i de dretes, fins arribar als republicans. Cal recordar els anteriors al de la guerra civil perquè van tenir una gran importància i transcendència i han estat amagats per l'exili republicà, segons Canal. Si el volum coordinat per Enric Pujol demana que no s'oblidi l'exili de la gent de dreta, el de Canal li fa cas: inclou un estudi d'Àngel Duarte sobre els monàrquics i gent de dreta, molts dels quals ja es van exiliar durant la república, abans del sagnant juliol del 36.

Lluís Bonada